

Emil Juliš 21. 10. 1920 Praha – 25. 12. 2006 Louny

básník, autor experimentální poezie a prózy, výtvarník, držitel Ceny Jaroslava Seiferta a Státní ceny za literaturu, laureát Ceny města Mostu za rok 1996

Nedlouho po svých 86. narozeninách zemřel vloni o vánočních svátcích básník, jehož životní osudy jsou spojeny i s městem Most, v němž prožil značnou část svého dospělého věku, téměř třicet let, a s nímž spojil významný díl své tvorby. Ačkoli je jeho jméno širší veřejnosti neznámé, významně se zapsal do české experimentální i klasické poezie druhé poloviny 20. století. Patřil k autorům zamlčovaným, ne však umlčeným.

Emil Juliš se narodil v Praze v rodině nemajetného řemeslníka a prodavačky. Rodina se v roce 1931 přestěhovala do Loun a rodiče si zde otevřeli cukrárnu. Emil začal studovat reálné gymnázium, které po otcově smrti v pololetí roku 1935 na vlastní žádost opustil. V Lounech a Pardubicích se vyučil cukrářem, aby převzal rodinný podnik, v němž pracoval až do jeho zestátnění v roce 1949. Jako vyvlastněný živnostník to neměl jednoduché. Vystřídal nejrozličnější zaměstnání; nejprve se stal účetním na Státním statku v Čítolibečích a v Lounech, jenž ho v rámci akce „Sedmdesát tisíc z administrativy do výroby“ dal k dispozici pracovnímu úřadu. Juliš k tomu v jednom z rozhovorů uvedl: „*Jiří (Kolář) tehdy řekl – jdi tam, kde bude aspoň jedna fabrika a dvě rasy... Šel jsem do Mostu. Tam byla spousta fabrik, šachet, a taky ty dvě rasy a ještě víc národností. Dělal jsem tam nějaký čas v ocelárně. Most pak pro mě byl nadlouho „černou poezií“, a to i v době básnických proměn. Říkám-li nadlouho, myslím tím až do svého zániku.*“ Z mostecké ocelárny byl po čase propuštěn a pracoval opět v Lounech jako skladový dělník, úředník, dělník

na stavbě. Maturitou v roce 1965 ukončil studia na střední ekonomické škole v Tepličkách.

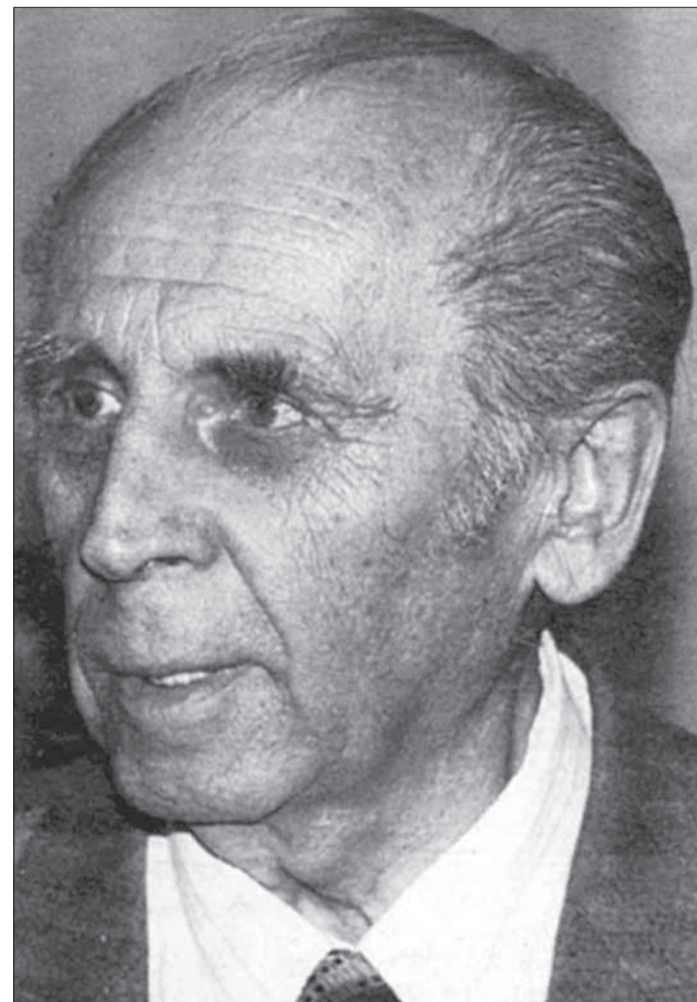
Vlastní básnické tvorbě se začal věnovat až od roku 1953, po rozvodu svého manželství, jako zralý muž s mnoha životními zkušenostmi. První ukázkou své tvorby uveřejnil v katalogu výstavy skupiny Křižovatka v Praze (báseň Reálie, 1954). Jeho tvůrčí začátky jsou spjaty s osobou Jiřího Koláře, jednoho z vůdčích duchů Skupiny 42, nadaného vedle vlastního básnického a výtvarného talentu i schopností rozeznat talent u jiných, se kterým se Juliš se svými lounskými přáteli – výtvarníky Zdeňkem Sýkorou, Kamillem Linhartem a Vladimírem Mirvaldem aj. – seznámil okolo roku 1955. Stali se členy volného sdružení výtvarníků a literátů kolem Jiřího Koláře, kteří se scházeli v pražské kavárně Slávie.

Básníci a výtvarníci z Kolářova okruhu stáli tedy u Julišových prvních uměleckých kroků. Kolář předložil Julišovu prvotinu ve svém edičním návrhu Spolku českých bibliofilů. Spolek návrh přijal a schválil, ale vydání sbírky nebylo povoleno cenzurou. Téhož roku (1956) Jiří Kolář a Josef Hiršal zadržili sedmnáct Julišových básní

a povídku do strojopisné antologie Život je všude, která je označována za jeden z prvních českých samizdatů a v níž byly zařazeny také texty Hiršalovy, Havlovy, Hrabalovy a Škvoreckého. O rok později se Juliš účastní literárního večera mladých v Umělecké besedě, jehož iniciátorem a moderátorem je Václav Havel. Sám Juliš označuje období mezi lety 1955 až 1965 za dobu, kdy nemohl oficiálně publikovat. Vzhledem ke svému kádrovému profilu a způsobu psaní nemohl pomýšlet na to, že by jeho básně vyšly tiskem. Julišova první tištěná báseň se objevuje až v katalogu výstavy Jiřího Koláře v Liberci v roce 1963. V následujícím roce vydává Vladislav Mirvald jako premií lounského Klubu přátel umění Julišovu poemu *Ranská hora*. První knižně vydanou sbírkou, jež vyšla až v autorových pětácti letech, byla *Progresivní nepohoda*. Juliš ji dle svých vlastních slov napsal v rekordním čase a její vydání v rekordním čase prosadili na popud Jiřího Koláře Ivan Diviš a Karel Šiktanc. Vyšla deset let poté, co Juliš začal psát. Ještě občas zněla romantickou symbolikou, obsahovala tradiční i experimentální poezii, ale přesto měla ucelenou, jednotnou atmo-

sféru. Tak tomu bylo i u dalších sbírek, ačkoli si autor kladl nové úkoly a hledal nová řešení. Nakonec však v pozadí každé výpovědi už v té době stála realita Mostu a Mostecká. Sbírkka *Krajina her* (Mladá fronta, 1967) byla inspirována drsnou, ale uhrančivou mosteckou krajinou. Sám Juliš Mostecko a Most, kam se v roce 1961 přestěhoval se svou novou rodinou a kde pracoval jako úředník a redaktor, označoval za své místo nejosudovější. Tato končina pro něj byla fascinující realitou. Když se starý Most likvidoval, strávil Juliš společně s několika výtvarníky mnoho času v jeho troskách a zbytku, který nazval Zónou.

Od počátku 60. let se věnoval experimentální poezii. V letech 1966 až 1969 byly díky pochození některých osvícených nakladatelských pracovníků vydány tři Julišovy sbírky (*Pohledná poezie*, *Krajina her* a *Vědomí možnosti*), které na rozdíl od smíšené koncepce *Progresivní nepohody* byly pojaty jako básnický vizuální experiment. Básnikovy preexperimentální básně z ranějšího období tvorby shrnovala retrospektivní knížka *Pod kroky dýmů*. Určitou syntézou měla být sbírka *Nová země* chystaná na rok 1970,

celý její náklad však byl po vytištění dán do stoupy. Profesionálně se mohl Emil Juliš věnovat literatuře pouhých pět let, v rozmezí let 1966 až 1970, kdy pracoval v ústeckém nakladatelství Dialog, poslední dva roky jako šéfredaktor stejnojmenného měsíčníku. V Mostě později vzniklo nakladatelství se stejným názvem, kde Juliš pracoval jako externí redaktor. Později přemluvil šéfredaktora Dalibora Kozla, aby bylo nakladatelství spojeno s ústeckým Dialogem. Vzniklo tedy jedno vydavatelství a nakladatelství se sídlem v Ústí nad Labem. V něm Ju-

liš působil až do června 1970. Po ukončení činnosti Dialogu zůstal půldruhého roku bez zaměstnání, až tento všestranně vzdělaný básník zakotvil jako plánovač v Povodí Ohře a Podniku místního hospodářství. Oficiálně vydávat nemůže, psát ale nepřestává.

V Městské knihovně v Lounech byla 21. října zahájena výstava bibliofilii, samizdatových a autorových děl a obrazů-koláží Emila Juliše. Výstavu je možno zhlédnout do 9. listopadu.

Petra Trojnová dokončení přístě

Daniel Rous: Mám rád svobodu

Hostuje v Mostě, jeho syn tady dostal angažmá

Daniel Rous, hvězda televizních seriálů *Pojišťovna štěstí*, *Ordinace v růžové zahradě*, *Horákov* hostuje v Mostě už ve dvou titulech. Od září dostal angažmá v Městském divadle v Mostě také jeho syn z prvního manželství Lukáš. Ačkoliv tato shoda nebyla nijak otcem domluvená anebo stopa prošlápnutá, stala se. Ačkoliv otec nechtěl, aby syn studoval herectví, stalo se. Ačkoliv spolu už dlouho nežijí v jedné rodině, jejich zájmy jsou hodně podobné. Daniel Rous vystudoval pražskou hereckou konzervatoř, Lukáš také. Daniela Rouse oslovil k hostování v Mostě umělecký šéf činohry Jiří Rumpík, Lukáše také... Jestli se jednou potkají na jevišti jako herečtí partneři, je zatím ve hvězdách.

Daniel Rous s Andreou Traganovou v *Shakespeareově Zkrocení zlé ženy* na jevišti mosteckého divadla.

Foto: Luděk Prošek

Daniel Rous na mosteckých divadelních prknech ztvárnil postavu profesora Higgins v muzikálu *My Fair Lady* a *Petruccia* v *Shakespeareově Zkrocení zlé ženy*. Lukáš se divákům představil jako host v *Oklamaných* neboli *Předvečeři tříkrálové*. Teď zkusí nový muzikál *Někdo to rád horké*. K rozhovoru jsme pozvali Daniela Rouse.

Jak se tedy stalo, že jste se ocitnul v Mostě?

„Dostal jsem se sem autem (směje se a hned dodává, že to byl vtip). Oslovil mě umělecký šéf činohry Jirka Rumpík, který sháněl herce na profesora Higgins do *My Fair Lady*. Zavolał mi, jestli se můžeme sejít v Praze v restauraci U Vejvodů, že má pro mě nabídku. Musel jsem nejprve zjistit, jestli budu mít volno ve „svém“ divadle Na Fidlovačce. Naštěstí jsem čas měl, a tak jsem nabídku mohl přijmout. Profesor Higgins je krásná role. Přijel jsem tedy do Mostu a dali jsme se s panem režisérem Zbyňkem Srbou do práce. Vzniklo představení, která máme moc rádi. *My Fair Lady* měla už víc jak dvacet repríz, je divácky velmi úspěšná. Je to velký titul, který sem na velké mostecké jeviště padne jako šitý na míru.“

Pak přišla nabídka druhá...

„Ano, po Higginsovi mi byl nabídnut *Petruccio* ve *Zkrocení*

(pokračování na str. 8)

Ještě douška o paní Juditě

Judita Čeřovská

21. 4. 1929 Most – 9. 10. 2001 Praha

Osudům mostecké rodačky, zpěvačky Judity Čeřovské, jsme se v Mosteckých listech věnovali v jejich letošním dubnovém a květnovém vydání. Devátého října uplynulo šest let od její smrti. Dnes přinášíme ještě několik informací a doplnění, které laskavě poskytl pan Ivan Smetáček, zpěvaččin dlouholetý životní partner.

S Juditou Čeřovskou se osobně seznámil při již zmíněném televizním vysílání pořadu Mladá kavárna v lednu 1961.

Zpívala s tehdy začínajícím souborem Studijní skupina tradičního jazzu, pozdějším Traditional Jazz Studiem, jehož byl Ivan Smetáček od začátku členem. S tímto hudebním tělesem Čeřovská absolvovala o deset let později, během ledna až března 1971, i tříměsíčním turné v Sovětském svazu. S orchestrem natočila Čeřovská mnoho gramofonových snímků, převážně s texty Petra Landera. V letech 1988 až 1989 často vystupovala v bavorských klubech a lázeňských městech s vynikajícím jazzovým klavíristou Vojtěchem Eckerem a se souborem Ivan Smetáček Jazz Ensemble. Tento soubor tvořili hudebníci z pražských bigbandů (Orchestr Karla Vlacha a Jazzový orchestr Československého rozhlasu). Ihned po listopadu 1989 až do roku 1992 vystupovali pravidelně každý víkend společně v bavorských městech, ať už při městských slav-

nostech nebo v jazzových i jiných klubech a společenských sálech v lázeňských městech, v koncertních sálech. Občas zavítali i do Itálie a Švýcarska. Pak se Judita Čeřovská odmlčela. Po velkém úspěchu při vystoupení s Bigbandem Konzervatoře Jaroslava Ježka u příležitosti zpěvaččiných 70. narozenin a několika dalších koncertech s tímto orchestrem uvažovali o návratu na pódia, nadějně plány ale zhatila zpěvaččina vážná nemoc.

K prvnímu výročí její smrti inicioval Ivan Smetáček vydání cizojazyčného CD The Shadow Of Your Smile a k Juditiným nedožitým pětasedmdesátinám vydal Supraphon rovněž na Smetáčekův popud CD s názvem Lady Song.

Na Most, město svého dětství, Judita stále ráda vzpomínala, i když v něm zažila ve válečných letech mnohé hořké chvíle. Ve vzpomínkách město znovu viděla svými desetiletými očima, kdy se jí Most jevil jako skvělé město, i když události začátku války tehdy příliš nechápala. Přesto na Most nikdy nezanevřela. (Juditiny vzpomínky z pohledu malé dívky byly citovány v 1. dílu článku věnovaném jejím osudům v dubnovém vydání ML).

Navštívit znovu své rodné město, ačkoli to bylo jejím velkým přáním, už kvůli nemoci Judita Čeřovská bohužel nestihla.

Petra Trojnová